

dol v „Spodnji svet“? Hribolazci potrebujejo nekaj ur do vrha. Ljubi „Štajerc“ midva pa odriniva balonček od „Pevca“ po zračni črti naravnost proti „Karlovec“ in ako naju kakih prvaški veter ne bo zaviral, kmalu bova tam. Tudi na tej višavi so nastajali znani fotografi svoje čarobne instrumente — ali tudi Lipe ne vena. Dobro bi bilo ko bi fotografiral enkrat vse prvaške „hribolazce“ iz Sel, Šmarjete, Glinj, Slov. Plajberga in drugih sosednih far, ktere mlečozobi prvaški študenti v „črno goro“ vabijo in jih z ničvrednimi časopisi „futurajo“. Ker ni zapaziti Lipeja, pa nastaviva najine „peršpetline“ ne okolice. Vidiš ljubi „Štajerc“ tam pod Koso ležijo visoke Sele. Blizo Mažeja je postavljeno štand nekega „žrebilarja“, ki črno-prvaške „žrebilje“ kuje in jih pri vsaki priložnosti svojim prijateljem v glavo zabija. Šmarjeta je tudi malo na griču postavljena. Zraven nje stoji črn vrh. Ljubi „Štajerc“ to ti pa vendar ne morem povedati, jeli Šmarjeta ob času državnih volitev črnemu vrhu ali pa župniku na ljubo — v večinu le črno volila. Tudi to mi ni znano, kdaj bo Jozif Ratislav z ljubljanskim mešetarjem zopet v Šmarjeto priromal, da bosta z Metodovim grošom — prvaški otroški vrtec k farovžu prizidala. Ljubi „Štajerc“, danes poglejmo še v Glinje. Ta vas bode kmalu beli „Iblani“ podobna, saj že polagajo po ulici kámenita tla — le tako naprej — občina pa se joka, ker so naredili prvaki velik nepotreben dolg. — Šolo so pa tudi tako popravili, da ima zdaj napis „ljudska šola“. Ljubi „Štajerc“ ali bi ne bilo bolje, da bi Glinjanci le „Volksschule“ postavili? Ne, ni tako! Ako bi Glinjanci „ljudske šole“ ne imeli, potem bi se tudi „visoka prvaška šola“ na Trati kmalu podrla. — Starejši spijo in spijo v prvaštvu in mislijo, da so srečni, ker imajo samo „Ljudsko šolo“ in ne tudi „Volksschule“. Njih odrasli otroci jih bodo pa vendar zbudili, ker bodo občutili, da je bila sedanja prvaška gonja slovenskemu narodu le velikanska sleparija. Prihodnjic dalje.

Sv. Marjeta v Rožni dolini. Pomolzli so na dan Sv. Stefana naše modernjake doktor Müller in njegovi prijatelji in lepo svoto denarja iz naše občine odnesli. Kšeft mora tej gospodi že zelo slabo iti, da so prisiljeni bili na naše strme gore priti ovce striči. Temu se ja ni začuditi, saj so ljudi v Glinjah in na Trati od svojih ljubih „bratov“ že tako izprešani, da z nobeno prešo ne dobijo več vinarja od kmeta. Seveda za lep denar gospodi tudi na gore plezajo, in dobri pastirji že vejo kje so še morebiti kake neostrizene ovce. Zakaj so prišli ti gospodi po naših strmih klančih? Rekli so svojim pobožnim poslušalcem, da je pri nas ustanovitev Ciril in Metodovega društva „silno“ potrebno in pravili so nam tudi v kaki čudni bedi so njih „bratci“ na Kranjskem. Kaj hoče to društvo doseči? Pravijo nam „slovenske šole“! Dobro! Mi pa pravimo nato to: ali so slovenske šole v resnici potrebne, naj jih nam potem dežela ali pa država da, saj moramo mi kmeti dovolj dače in umlog za šole plačevati, če pa te šole niso potrebne, nam pa tudi ni treba denar iz žepa pobirati in za dohtarje ali pa druge mlade hectarje skrbeti. Mi vprašamo naše modre glave, ki slovensko šolo hočejo: Koliko naših ljudi je šlo svoj kruh na Kranjsko iskat in je potrebovalo ta novi slovenski jezik, katerega vi hočete našim otrokom naučiti? Povejte nam to, in potem bomo mi vam tiste našeli, kateri so z vašo zaničevano nemščino svoj kruh prislužili. Če moje otroke dam nemško se naučiti, še ni treba zavoljo tega moj materni jezik in moje mati zaničevati ali se nje sramovati, pa jaz mislim da smo mi stariši dolžni naše otroke tisti jezik dat se naučiti, s katerim bodo bolj lahko skoz življenje prišli in da njim ne bode treba tako trpeti, kakor moramo mi. Seveda za kranjske dohtarje v Celovcu je dobro, če nobeden ni več nemščine, ali kaj hočemo tisti drugi početi, ki moramo naš kruh po svetu iskati? Bojo nam, če enkrat pridemo v revščino tisti ki zdaj tako lepo okoli naših žepov hodijo, morebiti pomagali? Gotovo ne, siromaka nobeden ne pozna! — Tri bistre glave iz naše občine so temu društvu po 20 K darovale! Prav, če ima nekdo preveč denarja, naj ga odstrani! Mi smo samo radovedni, koliko bojo ti možaki darovali, če bo prišel

„usmiljeni brat“ za bolnike ali pa kdo izmed naših domačih ljudi pobirat za revne šolarje ali za druge domače siromake. Če dajo za tujce po 20 K, bode za domačine gotovo „fučgar“ padel! — Šmarječani! Če pride Čopičov Folti pobirat in plaziti okoli vaše tošnje, povejte njemu naj gre najprej med tiste dohtarje ki od naših denarjev živijo in katerem se 20 K ne bo poznalo. Mi kmeti smo sami taki reveži da smo sami najbolj kake podpore potrebni! Če pa hoče kdo v resnici kaj dati, naj položi ta dar našim domačim siromakom na oltar, in ti bodojo njemu več hvale vedli, kot tisti, ki nas samo poznajo, dokler nas potrebujejo!

Jesenice na Gorenjskem. Osemrazrednico slovensko ljudsko šolo zahtevajo Jeseničani, z katero jeseniško univerzo bo pa teško kaj. Vslad tega si je dovolil okrajni šolski svet razpisati ogledno komisijo na dan 28. januarja t. l. Da bi Jeseničani Savčane na lim spravili in jim usta zamašili, so predlagali pristni jeseniški politiki, znani dr. Kogoj, fajmošter Zabukovec, krojač Čebulj in pa penzionirani poštar iz dežele Lojze Schrey, da se naj nova osemrazrednica zgradi med Jesenicami in Savo, tedaj tik Save na parcelah, katere so last kranjske obrtne družbe. Ker imamo na Savi dve tretini šolskih otrok, osonam hoteli gospodje iz Jesenic, dobjo srce pokazati, s tem da nam hočejo napraviti novo šolo na meji industrijskega kraja Sava recte Jesenice-Fuzine! Pa glej, kako so nas ti gospodje za nos potegnili! — Ko smo prišli na imenovani prostor, kateri ima pač najlepšo lego za šolo v celih Jesenicah, so nam gospodje hrbet pokazali in zahtevali, da se mora nova šola na Zalah zgori Jesenic zgraditi!! — Pa kaj še, državni inženir jim je prečrtal ta njih program s tem, da je spoznal prostor na Zalah kot popolnoma nesposoben za šolo, vslad tega so se gospodje modrijani do celega blamirali! Ko je naš občinski svetovalec Anton Pongratz previdel, da se gospodje iz nas samo šaljijo, ker je sedaj predpust, je potegnil ojstri meč in zahteval, da naj vlada še letos že nam pred 5 leti dovoljeno in pravomočno postalo 4 razredno šolo na Savi zgradi, katero šolo so nam Jeseničani samo na umetni način do danes zabranili. Velika neumnost in bedarija bi bila, da bi se mi, kot največji davkoplačevalci, vedno morali pustiti teptati od Jeseničanov in predpisovati, kaj da imamo v raznih potrebščinah ukreniti!?! Časi so minuli, panslavisti, in še lahko tisočkrat napravite šuštarja ali žnidarja za jeseniškega regenta, s tem nas še ne boste pod klop spravili, imamo še druge gospode na strani, kateri več vedo, nego Vi! — Kaj bode še v šolskemu vprašanju ukrenil naš svetovalec Anton Pongratz, to je še tajno, a toliko Vam še danes lahko povemo, da iz Vaše moke ne bo nič kruha. Šola bo tam stala, kamor jo bomo mi postavili! Capito? Pa še nekaj, gospod fajmošter Zabukovec. Vi nas v Slovincu vedno z nemskutarji pitate, to je od Vas tako pulho in podlo, da je vse graje vredno, to tudi Vaši politiki prav nič pomagalo ne bode, ako ste Vi kranjski Janez, je drugi še tudi lahko kranjski Tone! — Pa v tem oziru se pač ne bomo z Vami pričkali, zapomnite si pa, da Vas samo še nemška politika na Jesenicah drži. Nemec je imenoval slovenskega krojača za regenta na Jesenicah, Nemec je zgradil tovarno na Savi, Nemec daje še do danes kruh slovenskemu delavcu na Savi in skozi Nemca je tudi Vaša možnja hogata postala na Jesenicah. Da bi bilo le še veliko Nemcev podjetnikov na Kranjskem, potem bi se v Ljubljani malo vozni listov za Ameriko prodalo. Ako Vam pa ni všeč da slovenski delavec na Jesenicah nemški kruh je, se tem tudi lahko kmalo odpomore! Mislimo da nas zastopite! Danes teden na svidenje! — Več slovenskih delavcev na Savi.

Slike iz Brežic na Savi.

I. Brežice, — kraljestvo novega odrešenika štajerskih Slovincen, velemodrega in velekorajžnega dr. Ivana Benkovič! Lepo mestece, prijazno in čedno, da je veselje. Sicer ležijo Brežice na trojni meji: Štajerska, Kranjska in Hrvatska se dotikajo tukaj. In vendar ni bilo doslej v Brežicah ničesar čutiti o prvaškemu hujskanju, ki ga razširja Kranjska v sosednih de-

želah, kakor razširja gnila bula smrad v svoji okolici. Tudi ni bilo v Brežicah še ničesar čuti o udomaćenju hrvatskih razmer, o zatiranju enega Khuen-Hedervaryja ali barona Baucha, o korupciji v javnosti in javnih zastopih. Z eno besedo povedano: razmere v Brežicah so bile doslej — štajerske, to se pravi: poštene, odkrite, prijateljske...

Ali privandral je iz Kranjske možic, ki je hotel v svoji pogumnosti kar čez noč te razmere predrugačiti. Ta možic je sicer v svoji mladosti prisegal, da „postanelahko vse, samo klerikalec ne“. Ker pa je klerikalstvo jako pametna struja, ker se klerikalno „prepričanje“ imenitno obrestuje, zato je postal i ta kranjski možic — prvaški klerikalec. Ime tega možica je — dr. Ivan Benkovič, advokat, državni poslanec in bogve kaj še vse.

Dr. Ivan Benkovič je prišel torej v Brežice in čutil v sebi nakrat nalogo velikega reformatorja ter odrešenika. Čutil je nakrat v svojih prsih, podobnim kurjim prsam, nagon k pomoči. Vedel je nakrat, da sicer njegova advokatska pisarna ne stoji posebno dobro, da bi ji pa morda ne škodovalo, ako bi postal on — vodja in odrešenik slovenskega ljudstva.

Tako je pričel mali prvaški advokat dr. Benkovič v Brežicah svojo politično in sploh javno „karijero“. Tako ni bil več znan kot imetnik precej klavirne odvetniške pisarne ali pa ženin gospice natakarice, temveč kmalu je zaslovelo njegovo ime tudi kot ime voditelja „svete slovenske stvari“, „čiste katoliške vere“ in „kmetskega programa“. Da, da, — Benkovič je postal nakrat patentirani slovenski rodoljub, vzorni katoliški kristijan in vneti zaščitnik kmetov. Mi smo celo prepričanja, da bi slovensko ljudstvo že davno poginilo, da bi katoliške vere že davno ne bilo in da bi kmetje že davno iz zemeljskega površja izginili, ko bi — dr. Benkoviča ne bilo. Ali hvala Bogu, on je prišel, on, ON je prišel in vse je zato rešeno. Cel Benkovičeva „karijera“ je s tem rešena...

Gospodine dr. Ivan Benkovič je imel sicer pri vsemu temu precej smole. Semtertja se mu je kaj neprijetnega zgodilo. Postal je sicer državni poslanec po milosti kaplana dr. Korošca. Ali prijelo se ga je tudi neprijetno ime — doktor Cvenkanič, ki mu ga je dalo kmetsko ljudstvo. In celo pasji bič mu je zažvižgal okoli ušes, — pasji bič, ki ga je držala slovenska roka...

Ta dr. Ivan Benkovič postal je torej prvaški odrešenik v Brežicah in sploh v celotnem brežiškem okraju. In ako pustimo vso šalo ob strani, moramo odkrito reči: Benkovičeva politika temelji v najbolj brezobzirnem hujskanju in zatiranju, vsa njegova politika ni nič drugega, nego grdo zaničevanje postav, grda — strahovlada.

Tej strahovladi prvaka dr. Benkoviča, mora biti enkrat konec: njegov terorizem se mora zlomiti, njegov vpliv mora ponehati. Dokazati se mora enkrat vsej javnosti, da tudi Benkovič ni prost postavnih kazni, da se ima i on po zakonu ravnavati, da ima sam dovolj masla na glavi, ki se mu kar po obrazu cedi, ako ga zadene le žarek solnca.

Iz tega stališča smo se odločili, da prinesemo vrsto člankov, v katerih bode objavljena vsa zgodovina, vso stanje in vse posledice brezvestne Benkovičeve gonje. Hočemo torej enkrat pošteno pomesti. In ako bi to ne pomagalo, našli bi še druga sredstva...

II.

Najhujšo jezo ima dr. Benkovič proti brežiški policiji, zlasti pa proti njenemu vodju g. Karl Schalonu. V trenutku, ko je bil dr. Benkovič izvoljen za poslanca, si je pač mislil, da bode odslej s svojimi podrepaniki in zlasti z zapeljano prvaško mladino lahko delal, karkoli se mu bode poljubilo in dopadlo. Ali policija v Brežicah je stala vedno na stališču, da velja postava za vse ednako in da se mora vsacega nanjo opozoriti, naj si bode to potem kranjski rešetar ali pa državni poslanec. To je Benkoviča seveda grozno jezilo. Kaj pa mislite, — on, ON, je vendar doktor in državni poslanec, — on se ne bode oziral na to, kar odreja policija ali pa — Schalon. Pa mu doslej vendar ni nič

